

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finanstilsynet
Postboks 1187 Sentrum
0107 OSLO

Deres ref

Vår ref
24/3454-

Dato
4. november 2024

Vedrørende administrative overtredelsesgebyr for overtredelse av forbudet mot innsidehandel – forslag om utredning

Finansdepartementet viser til Finanstilsynets forslag 21. juni 2024 om å utrede spørsmål om bruk av administrative overtredelsesgebyrer ved brudd på forbudet mot innsidehandel etter EUs markedsmissbruksforordning («MAR») artikkel 14 bokstav a og b, jf. verdipapirhandelloven § 3-1. Etter gjeldende rett straffes overtredelser av forbudet mot innsidehandel kun med «bøter eller fengsel inntil 6 år», jf. vphl. § 21-15.

Finansdepartementet viser til at departementets vurdering i 2019 var at «innsidehandel generelt må anses som så alvorlig og vesentlig for tilliten til markedet, at straffeforfølgelse bør være den eneste reaksjonsformen» ved brudd på forbudet mot innsidehandel, jf. Prop.96 LS (2018-19) punkt 7.6.5.2 på s. 113. Departementet la også vekt på at «Høyesterett i flere avgjørelser har uttalt at det normalt bør reageres med ubetinget fengsel for innsidehandel», og at innsidehandel forfølges «aktivt i straffesporet». Finansdepartementet viser imidlertid til at det i Prop. 96 LS (2018-2019) punkt 7.6.5.2 også ble uttalt:

«Dersom fremtidig markedsutvikling eller regelverksendringer skulle tilsa en fornyet vurdering, kan innføring av overtredelsesgebyr vurderes på dette tidspunktet».

Finansdepartementet er på denne bakgrunn enig med tilsynet i at det kan være grunn til at spørsmålet om å innføre administrative sanksjoner for overtredelse av forbudet mot innsidehandel bør utredes nærmere, og at det fremstår hensiktsmessig med kontakt med Økokrim under utredningsprosessen. Utredningen kan ta utgangspunkt i Finanstilsynets forslag ved brev 21. juni 2024.

Departementet viser videre til at vurderingen i Prop.96 LS (2018-19) må ses i sammenheng med at innsidehandel lenge har vært ansett som en *ensartet* overtredelse med hensyn til graden av utvist skyld og alvorlighetsgraden. Høyesterett har tidligere vektlagt i favør av

Postadresse
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo
postmottak@fin.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 40
www.fin.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 807

Avdeling
Finansmarkedsavdelingen

Saksbehandler
Lydia Omang

fengselsstraff for innsidehandel at det normalt dreier seg om «veloverveide handlinger, begått av en aktør med innsikt, som handler rasjonelt i den hensikt å skaffe seg en uberettiget gevinst», jf. Rt. 2007 s. 275 avsnitt 10 med videre henvisninger. Høyesterett anså også oppdagelsesrisikoen som lav sammenliknet med tradisjonell vinningskriminalitet. Behovet for å ivareta sentrale samfunnsinteresser tilsier dermed at fengselsstraff ofte vil være det eneste som er tilstrekkelig for å oppnå den nødvendige allmennpreventive effekten, slik Høyesterett la til grunn i Rt. 2007 s. 275 avsnitt 11.

Dette reiser spørsmål ved om administrative sanksjoner vil gi best etterlevelse av regelverket, eller om et rent strafferettslig spor i praksis sikrer best etterlevelse av hensyn til den individual- og allmennpreventive effekten av fengselsstraff.

Videre er rettssikkerhetshensyn like vesentlig som effektivitetshensyn i vurderingen av om en overtredelse skal kunne sanksjoneres administrativt eller strafferettslig, jf. for eksempel Prop. 62 L (2015-16) kap. 7.4.2 s. 51. I straffesakskjeden vil straff for innsidehandel normalt illegges av domstolene, som er uavhengig av påtalemyndigheten. I forvaltningssporet vil det derimot være Finanstilsynet som står for både anklage og vedtak. Kravene til bevis og etterforskning er dessuten lavere ved illeggelse av administrative sanksjoner enn ved illeggelse av fengselsstraff. Rettssikkerhetshensyn taler dermed for at alvorlige lovbrudd sanksjoneres med straff.

Departementet viser til at utredningen må inneholde en grundig redegjørelse for eventuelle negative virkninger av forslaget, herunder særlig om rettssikkerhetshensyn og allmennpreventive hensyn.

Finansdepartementet gir på denne bakgrunn Finanstilsynet i oppdrag å utrede bruk av administrative sanksjoner ved brudd på forbudet mot innsidehandel. Den foreslåtte utredningen utgjør et statlig tiltak som er underlagt utredningsinstruksen, jf. instruksens punkt 1-2. Saken må belyses grundig og balansert i tråd med minimumskravene for utredning.

Med hilsen

Geir Åvitsland (e.f.)
ekspedisjonssjef

Åse Natvig
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi: Justis- og beredskapsdepartementet